

1. Petrova 3,1-9, Salv 13.11.'22

Stejně i vy ženy, podřizujte se svým mužům; i když se někteří z nich vzpírají Božímu slovu, můžete je beze slov získat svým jednáním, když uvidí váš čistý život v bázni Boží. Pro vás se nehodí vnější ozdoba – splétat si vlasy, ověšovat se zlatem, střídat oděvy – nýbrž to, co je skryto v srdci a co je nepomijitelné: tichý a pokojný duch; to je před Bohem převzácné. Tak se kdysi zdobily svaté ženy, které doufaly v Boha. Podřizovaly se svým mužům, tak jako Sára poslouchala Abrahama a „nazvala jej pánem“. Vy jste jejími dcerami, jednáte-li dobře a nedáte se ničím zastrašit. Stejně i muži: když žijete se svými ženami, mějte pro ně porozumění, že jsou slabší; a prokazujte jim úctu, protože jsou spolu s vámi dědičkami daru života. Tak vašim modlitbám nebude nic překážet.

Nakonec pak: Všichni buďte jedné mysli, soucitní, plní bratrské lásky, milosrdní a pokorní, neodplácejte zlým za zlé ani urážkou za urážku, naopak žehnejte; vždyť jste byli povoláni k tomu, abyste se stali dědici požehnání.

A ty ženy, co mají držet hubu a krok, vám přenechám, napsala mi sestra vikářka, když jsme řešili, na který oddíl z 1. Petrovy bude kdo v listopadu kázat. Takže dnes ty ženy, co se mají podřizovat mužům, vyšly na mne. A je to možná dobře, protože když tomu textu budu klást důrazné otázky, nebudete mne hned podezírat, že ze mne mluvím nějaká potrefnost.

Podřizujte se, ženy..., začal apoštol. Komu se chce zavděčit? Chlapům, pro které je jiná představa ženy než puťky u sporáku nemyslitelná? Konzervativcům, kteří jakýkoli poukaz na to, že muž nebyl stvořen, aby ženě vládl (jak hlásal např. Aristoteles), berou málem jako narušení stvořitelských pořádků (nebo aspoň ohrožení tzv. tradičních hodnot)? Kouknul se ten apoštol pořádně do bible, když dává ženám za vzor Sáru? A – opravdu je nutné, aby ženám věnoval celých šest veršů svých apoštolských rad, kdežto mužům jen jeden?

Začněme u té poslední. O čem to vlastně vypovídá, že ženám věnuje nepoměrně obsáhlejší část tohoto oddílu? Bezpochyby o tom, že křesťanky to měly o hodně náročnější než křesťané. To je totiž situace, na niž apoštol bezprostředně reaguje: domácnost, kde je jeden či jedna pokřtěný, věřící, a ten druhý či druhá ne. Apoštol všechny tyto oddíly nadepisuje *podřizujte se kvůli Pánu lidskému řízení*, tj. respektujte společenské pořádky, které vytvořili lidé, a mezi tyto lidské výtvořiny řadí i uspořádání partnerských vztahů. Tehdy, v té Asii, to byl model patriarchální. Což není nic od Boha ani od přírody. Ale apoštol ani církve nebyli zrovna v postavení, aby v této věci mohli dělat nějaké společenské reformy. Právě naopak: křesťané byli mj. pomlouváni, že rozvracejí staré zaběhlé pořádky (všimněte si, že to že je něco zaběhlé, se nejednou užívá hlavně jako klacek na různé odlišné menšiny, anebo prostě na obranu naší pohodlnosti a neochoty měnit svůj pohled na věc).

V radách starověkých autorit, jak mají muži doma správně hospodařit, se ženy objevovaly až za dětmi, otroky a majetkem. Ale apoštol teď ty tzv. „níže postavené“, ty znevýhodněné, oslovuje na prvním místě! Jako byste psali na ministerstvo, a nejprve oslovili subalterní úředníčky

(nebo uklízečky). Už tím dává sestrám v oslovených sborech najevo, pro mne, jakožto svědka Kristova, máte zásadní váhu. Minimálně stejnou, jako vaši protějšci. A pak jim radí, jak v té společensky znevýhodněné pozici, navíc v manželství s nevěřícím partnerem osvědčovat svou víru a naději. Svě křesťanství. Ne zaryté odpůrce přesvědčovat slovy, a už vůbec ne dávat naučenými frázemi nebo výmluvnými vzdechy a pohledy najevo, že ony jsou spasené, kdežto manžel skončí v pekle. Ale beze slov, i bez nátlaku pomocí efektního zevnějšku, nést ovoce víry. Trpělivě, laskavě vytvářet ovzduší, kde se dá dýchat a kde je lépe dvěma než jednomu. Pro apoštola to není pouhá taktika, jak zbytečně neprovokovat. Radí tak s nesnadnou důvěrou, že dobré ovoce křesťanské víry může dříve (či spíš později), přesvědčit zapředsudkované nekřesťanské prostředí.

I na tak ožehavé půdě, kde manžel možná zasypává ženu předsudky, které o křesťanech slyšel večer u piva, má apoštol osočované sestry za dostatečně obdarované a samostatné svědkyně Kristovy. Svědkyně, jimž lze dát tuhle radu, a ony už se samostatně postarají, aby onen postoj trpělivé křesťanské praxe beze slov přesvědčil ty, kdo se zatím zarytě staví proti „slovu života“, proti evangeliu, v němž ony samy našly smysl života.

Dnes tato apoštolská rada rezonuje hodně aktuálně – jako nabídka pro domácnosti a vztahy, které rozdělují citlivá a výbušná témata, prožívaná přitom jako bytostně důležitá. Kdo má doma či v rodině příslušníka či příslušnici ovlivněné např. ruskou propagandou ohledně války na Ukrajině, ví dobře o čem je řeč. Když apoštol mluví o pokojnosti a mírnosti, neodsuzuje své posluchače k tomu být puťka (či puťík). Ale zve následovat Krista, který urážky neoplácel urážkami, a především, do tvrdé reality konfliktních témat a vztahů vnáší křesťanskou naději. Naději, že dobrá setba pravdy a lásky přinese časem svým dobrou úrodu, a my se podle toho už teď, v těch někdy bolestně dotěrných okolnostech, můžeme zařídit. Schopnost takto nevтіravě, nekonfrontačně, bez povýšenosti stát na straně kristovské lidskosti a přijímat své nejbližší s odlišným názorem, to je podle apoštola projev niterné *vzácnosti z nejbzácnějších*. Vzácné samotnému Pánu Bohu. Takhle se projevuje elegancie ducha, elegancie, jakou nepořídíte ani v jednom z těch obchodů s elegancí za rohem na Pařížské.

Oddíly jako je ten dnešní, hrály v dějinách církve roli spíše opačnou než útěšně a kreativně povzbuzující, natož aby povzbuzovaly elegancie ducha. Často se jimi argumentovalo, jakoby ono antické patriarchální uspořádání manželských rolí bylo jakýmsi stvořitelským pořádkem. Doklady najdete ještě i v době, když se vedly debaty o zrovnoprávnění žen a o tom, proč jim přiznat (či nepřiznat) volební právo. Aby se takové novozákonné oddíly nestávaly lacinou municí pro pouhé milovníky zaběhaných pořádků, je potřeba pečlivě zjišťovat, nakolik jsou takové rady dobově podmíněné, a ovšem, v čem apoštolské rady pro příslušníky znevýhodněného postavení dobové konvence překračují, a tak je vlastně podvracejí. Důležitý je proto i **směr těchto rad** pro muže a ženy. Míří k soužití, v němž nevládne ani nadřazenost tradiční role, ani velikost výplaty či majetku, a ovšem ani nadřazenost křesťanské spirituality, ale nadějně vyhlídky Božího Království. Pěkně se to ukáže ve chvíli, kdy apoštol osloví tzv. silnější polovičky, tedy muže. I když je

zvykem považovat ženu za slabší nádobu, píše, jako křesťané, ji považujte především za spoludědičku Božího Království. Nesnažte se tedy ani partnerku, která nesdílí vaši víru, přesvědčit či nutit z pozice „tradiční hlavy domácnosti“, respektujte její čest, tj. důstojnost, a prostě s ní sdílejte životní radost a naději, kterou vám samotným vyhlídky Božího království otevírají.

Boží království považujte za dědictví, dar, který tu je pro vás, ale který dědíte spolu s partnerkami (a partnery) rovným dílem, jako dar naděje. Vždyť **výhled k Božímu království** je výhled narovnávací lidství, pokřivované ve všelijakých zaběhaných lidských pořádcích. A tenhle výhled může už teď proměňovat vaše vztahy. Třeba i navzdor zvyklostem, do nichž vás tlačí zaběhané konvence.

Zatímco role muže a ženy dokázal apoštol díky výhledům k Božímu království pojmut kreativně, a to i navzdor patriarchálním konvencím – k tomu, jakým způsobem dává za příklad Sáru, ženu praotce Abrahama, lze mít oprávněné výhrady. Když ji líčí jako ztělesnění dávných poslušných žen, jako by mu před očima vystávala spíše ctnostná Penelopa, poslušně a věrně vyhlížející návrat Odyssea.

Najdeme-li si příběh, kde Sára nazývá Abrahama svým „pánem“, zjistíme: Je to chvíle, kdy se s hořkou ironií vysmívá zaslíbení, že by stařec Abraham a ona se svým vyschlým lůnem mohli přivést na svět potomka. Spoludědička zaslíbení, nabízených výhledů naděje, tuhle naději a tyhle otevřené obzory odmítá. *Smála se tomu*, od srdce, ale pěkně hořce.

Sářin a Abrahamův příběhu ovšem dobře ilustruje – vztah těch, kdo byli povoláni na cestu naděje a víry, není puťkovský ani sucharský. Zažiješ tu výšiny i pády, klidné radosti i dramatické zápasy. Dvakrát Abraham dovolil, aby mu jeho krásami oplývající ženu odvedli náhončí královských harémů, protože se ve světě alfasamců začal bát o vlastní kůži... Jemu zas Sára opakovaně podráždila nohy svým skeptickým realismem, který nakonec věci jen zkomplikoval... A přece je nakonec oba **postavilo na nohy** právě slovo, které jejich pozornost upnulo k Boží budoucnosti. Zaslíbení syna, po jehož narození se Sára směje šťastným smíchem těch, kdo smí zjišťovat, že Boží sliby nejsou žádný holub na střeše.

Jestli něco podle apoštola takovému výhledu brání, je to právě nadřazenost, shazování druhého. Ať už proto, že jsem tupé mačo, nebo farizejsky nadřazený(á) majitel/ka životní moudrosti. I proto se závěrečným sumářem vine jako červená nit pobídka k pokoře, soucitu, milosrdenství, k ochotě nevracet facky ani nadávky, ochota k oběti. Tradičně vzato jsou to vlastnosti připisované v rámci rodiny ženám. Ale apoštol říká **všichni**, ženy i muži. Klidně bychom mohli dodat, partneři i jednotlivci, ženatí i rozvedení. Všichni jste dědici požehnané naděje. Spolu kráčíte za světlem slíbeného Božího království. A to ať svítí do vašich domovů, kuchyní, pracoven, obývacích i ložnic. Amen

1Pt 31-9. Salv 13.11.'22

Píseň NEZ 260,1

In: Haleluja. Chválu vzdávám Hospodinu celým srdcem, v kruhu přímých, v shromáždění. Svému lidu ohlásil své mocné činy, že mu dá dědictví pronárodů. Seslal svému lidu vykoupení, ustanovil navěky svou smlouvu. Počátek moudrosti je bát se Hospodina; velice jsou prozíraví všichni, kdo tak činí. Jeho chvála trvá navždy! Haleluja.

Píseň: NEZ 135 (Ž 111)

Modlitba

Jsi síla k žití, náš Bože, jsi pramen naděje, když svírají zlé okolnosti, náš Spasiteli. Jsi svoboda k lásce, když jsme zůstali vězet sami v sobě, náš Vykupiteli – tohle si s jako obživující pramen žití smíme připomínat, když slyšíme tvé evangelium. Radujeme se, že v dosahu jeho síly smíme vidět svou lidskou cestu, své životy, společenství sboru, své vztahy, své rodiny.

Tuto radost přitom kalí pomyšlení na nezvládnuté vztahy, na to, kolikrát se přizpůsobujeme dobovým předsudkům a konvencím, místo aby naše rozhodnutí a vztahy proměňovalo tvé přicházející království. Otvírej tedy naše srdce, abychom dokázali rozpoznávat pro vděčnost za vše dobré, co dáváš ty a co si můžeme dávat my navzájem. A dej v srdci všech místo důvěře – že když ty to s našimi vztahy myslíš vážně, my se o sílu tvých úmyslů a tvé věrnosti smíme spolehlivě opírat. Tak ty sám v tomto shromáždění a v tento den oslav své jméno. Amen.

1. čtení Gn 18,1-14

Píseň 398

kázání

Píseň Kdo mne z pout NEZ 241

(včetně vynechané 1. sloky: *Být jak strom, co plody nese / nejen listí pro krásu / být jak strom, co nepohne se, nebojí se nečasů*)

Ohlášení

Přímluvy (Kyrie)

Síle naděje tvého přicházejícího království, svěřujeme, životy lidí, kteří všechno vzdali, trápí se v poníženosti, nemají sílu zápasit o důstojnější život, zůstali bez zastání. *Pane, smiluj se! Kyrie eleison!* Síle tvé lásky svěřujeme domovy a vztahy, kde vládne lhostejnost, nadřazenost, pýcha, ponižování, žárlivost, skryté i zjevné pohrdání. *Pane, smiluj se! Kyrie eleison!* O víru, žitou z proměňující moci evangelia, nikoli ze zaběhaných zvyků, prosíme – pro tento sbor, křesťany této země, i sami pro sebe. *Pane, smiluj se! Kyrie eleison!* Na srdci nám leží osudy a trápení lidí blízkých, přátel, a my je teď předkládáme v tiché modlitbě. „...“

Pane, smiluj se! Kyrie eleison!

Společně prosíme:

Otče náš...

Poslání 1Pt 3,8n

Požehnání

Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha Svatého.

Amen

Píseň 777,1+3